

Čtrnáctideník • 9. dubna 2002

03
29 Kč

RECEPTY

PRÍMA NÁPADÚ

na návštěvě

**Michal
Nesvadba**

si hraje a nezlobí

útulný domov

Velká kouzla

s okny

prima vařečka

Itálie na talíři

naše zahrada

Recept na báječný

skleník

15

Tulipány od

Následující příběh zní skoro jako pohádka. Když Louis Comfort Tiffany, impresionistický malíř, návrhář interiérů a sklář, začínal v roce 1896 ve své sklárni v New Yorku s výrobou tabulového opálového skla, netušil, že za pár let se bude doslova topit v penězích. Snad žádný jiný malíř v historii se nedočkal takového úspěchu.

Připravil: Jiří Savinec, **foto:** autor

Z to možná podivně, ale muž, který dal mimo jiné jméno snad nejproslulejší klenotnické firmě světa, vděčil za svůj úspěch objevu výroby tenkého měděného plechu. Právě ten, společně s docela obyčejným címem, umožnil spojovat dohromady velké množství malých kousků skla, jež společně vytvářejí zářivě barevné obrazy, jaké známe např. z vysokých oken gotických katedrál. Až do té doby se k tomuto účelu používalo těžkopádné a obtížně zpracovatelné ovoce. Tiffany však nejprve hrany každého

sklíčka olepil proužkem tenkého měděného plechu a poté je k sobě spájel roztaveným címem. Zrodila se tzv. tiffany technika, která umožnila rovněž prostorové zpracování vitráží do podoby nejrůznějších objektů, např. proslulých lamp. Stejná technika se pak stala hlavně ve 2. polovině 20. století předmětem zájmu, tedy koníčkem, pro velkou skupinu lidí takřka na celém světě. „Všechno je to vlastně velice jednoduché – potřebujete pouze kvalitní rezák na sklo, vylamovací kleště, malou stolní brusku, samolepicí měděnou pásku a elektrickou pájku na cín s možností regulace teploty.

1 Každý dílek papírové šablony obkreslete na sklo lihovým fixem, rezákem vyznačené linie pak nařízněte a sklo zlomte (více o rezání skla jsme psali v minulém čísle).

2 Každý dílek skládačky upravte do požadovaného tvaru na stolní, vodou chlazené brusce. Je-li sklo příliš malé, můžete si jej podržet speciálními kleštěmi (viz obr.).

5 Z olepených sklíček složte výsledný motiv, nejlépe na podložce z kusu polystyrenu. Mědě olepené hrany pak potřete tzv. letovací vodou, která slouží k odmaštění.

6 Na rozžhavenou pájku naberte cín a vitrážku spojte nejprve v důležitých styčných bodech. Práce s pájkou a odhad potřebného množství cínu vyžaduje trochu zkušenosti.

Barevná opálová i čirá skla nabízejí spoustu příležitostí. Jednou z nich jsou i skleněné tulipány a jiné květiny. Pokud si chcete navrhnut svůj vlastní květ, předkreslete si ho nejprve na list čistého papíru. Barevnými pastelkami si pak vyznačte i barevnost jednotlivých sklíček.

Tiffanyho

Co všechno budete potřebovat:

Řezák a vylamovací kleště jsou naprostý základ. Potřebovat budete samozřejmě také barevné tabulové sklo (pozor, je tvrdší než obyčejné čiré) a papírovou šablonu (příp. barevný návrh) se zvoleným motivem, kterou si následně rozstříháte na jednotlivé dílky.

A pak samozřejmě také barevné tabulové sklo," konstatuje Jaroslav Rejzek z firmy TGK. Právě ta je totiž největším dovozemcem veškerých potřeb a hlavně barevných vitrážových skel (značka Spectrum glass) u nás, přičemž většina tohoto sortimentu se dováží z Ameriky. V TGK ve Skalici u České Lípy je

tak běžně k dostání více než 200 dezénů a vzorů. „Pokud se v tiffany technice náležíte zdokonalíte, potom si můžete sami zhotovit kupříkladu barevné výplně do oken či dveří, závěsnou vitrážku do okna nebo i barevný tulipán. Chce to jen trochu trpělivosti a cviku," radí Jaroslav Rejzek.

3 V další fázi olepte obvod každého sklíčka samolepicí měděnou páskou. Její konec jednoduše zastříhněte nůžkami. Pásku pak opatrně prsty přehněte na obě strany.

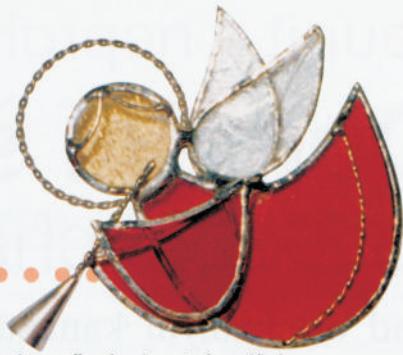
4 Pásku nejprve důkladně vyhlaďte prstem po celém obvodu sklíčka. Aby přilnula ke sklu opravdu důkladně, můžete ji ještě dohladit speciálním plastovým hladítka.

7 Nyní připojte i list a stonek z mosazného drátu, který jednoduše potřete roztaveným címem. Podobně je nutné pocinovat i vnější obvod vitrážky a listu.

8 Vitrážku pak otočte a opět všechny spoje zalijte címem. Po vychladnutí je nutně tulipán vyčistit v saponátu. Cínové linie nakonec můžete natřít speciální patinou.

Trojrozměrný adventní andílek.

7 prima tipů

- Jednotlivá sklíčka řezejte raději s menší rezervou. Požadovaného tvaru pak docílete na vodou chlazené brusce. Také ostré hrany je nutné srazit na bruse, aby se o ně neprořízlá měděná samolepicí páska.
- K broušení se používají převážně německé brusky KRISTALL za 3000 Kč s brusními hlavičkami o průměru 19 mm. Pozor na volbu brusné hlavy, nejčastěji se používá hrubost STANDARD. V průběhu broušení nezapomeňte hlidat přívod vody!
- Před olepením hrany měděnou páskou je nutné umýt každé sklíčko v jarové vodě. Šířku pásky volte tak, aby přesahovala na každou stranu cca o 1 mm.
- Při pájení se vyplatí použít podložku z polystyrenu, který neodvádí teplo z pájky. Navíc zachytí protékající cín a lze do něj zapichovat špendlíky, s jejichž pomocí si snadno zafixujete složitější skleněné skládačky.
- K pájení se používá pájka, která má konstantní teplotu hrotu 380 °C, nebo pájka s regulací, kde je možné si teplotu nastavit. Pozor, elektrikářské pájky pracují s teplotou mnohem vyšší a pro tuto práci se nehodí!
- Před pájením druhé (spodní) strany vitrážky se vyplatí spoje přetřít speciálním olejem – pájecí voda se totiž nemá při zalévání spár cínu kam odparit a nepříjemně pak prská.
- Důkladně vymyté pájecího oleje i dalších nečistot z vitrážky nakonec zajistí lázeň v teplé jarové vodě. Saponát zároveň brání oxidaci cínu.

Kontaktní adresa:

Chcete si vyzkoušet tiffany techniku v praxi? Láká vás práce s barevným plochým sklem? Potom se můžete přihlásit do některého z výkendových seminářů, které firma TGK pořádá. Naučit se můžete základům tiffany techniky (kurz pro začátečníky), pro pokročilé je pak určen seminář zaměřený na stavbu tiffany lamp. Bohatý program zahrnuje i kurzy zpracování plochého skla za vysokých teplot v peci (tzv. fusing), lepení skleněných mozaik či pískování.

TGK - technika, sklo a umění, s. r. o.
provoz Skalice 230

471 71 Skalice u České Lípy
Tel./fax: 0424/731 168, 731 178
mobil: 0602/224 498, 0602/203 002
E-mail: tgk-cz-clnet.cz, www.tgk-cz.cz